

ABONAMENTUL
 Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.—
 Pe 3 luni . . . 7.—
 Pe o lună . . . 2.40
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franc
 Telefon
 pentru oraș și interurbas
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
 și ADMINISTRATIA.
 Strada Zrinyi N-rul 1/a.

INSERTIUNILE
 se primesc la administrație.

Mulțămite publice și Lee
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrisele nu se în-
 napoiază.

Români și italieni.

Arad, 1 Octomvrie.

D. Luigi Barzini, unul din cele mai cunoscute și mai distinse condeie ale presei italiene și ale presei universale, publică o serie foarte interesantă de articole despre chestia națională a Italienilor din Austria în marele ziar milanez „Corriere della Sera”.

Se cunoaște incidentul care a îndemnat pe d. Barzini să facă publicului din regatul italian o expunere cuprinzătoare, un tablou general al situației italienilor asupriți de Austria. Guvernatorul de Triest, prințul Hohenlohe a ordonat comunei Triest să îndepărteze din slujba sa pe cei vre-o 40 de funcționari cari, originari din Italia, nu au dobândit dreptul de cetățenie austriacă.

Guvernul austriac luptă de mult pentru slavizarea Triestului și a Istriei (acest lucru îl simt și bieții români istrieni cari din anul 1888 încoace cer zadarnic, înlocuirea școlilor croate cu școli românești). În lupta asta de înlăturare a italienilor „iredentiști”, guvernul se izbește de o mare piedecă. E imigrarea italienilor din regatul italian.

Ei sporesc și întăresc neconținutul elementului italian băștinaș din Austria, mai ales din portul Triest și împiedecă triumful slavismului cutropitor. În orașul Triest trăiesc 30.000 de italieni veniți din regat. Autoritățile austriace văd furioase cum sporul lor neconținut sfarmă planul oficial de slavizare. Se pare că nici odată Triestul italian nu va ajunge un Trst slav și deci capitala formațiunii trialiste, menite a pune o stavilă între Italia și Austria propriu zisă.

Ordinul guvernatorului Hohenlohe a fost expresia acestei furii anti-italiene. Dacă nu putem să alungăm din oraș pe cei 30.000 de italieni supuși străini, și-a zis înțeleptul prinț, să izgonim cel puțin pe cei 40 de italieni, supuși ai regatului, din administrația Triestului, unde oricum avem un amestec! Nu-i așa că-i o măsură care desvășește în toată goliciunea ei clasică ridicola înțelepciune oficială austriacă? Ea nu a putut să dea o lovitură nimicitoare italienilor — căci consiliul comunal, italian, al orașului va alege, în locul celor izgoniți, fără îndoială tot italieni, supuși austriaci — dar a răușit să provoace un strigăt unanim de protestare în Italia întreagă. Așa jignește și provoacă Austria pe proprii ei aliați tocmai în clipele cele mai critice, s'a spus în Italia. Intocmai cum s'a făcut în Ungaria cu oprirea congresului învățătorilor români, adaugăm noi.

Acesta e istoricul incidentului pentru care „Corriere della Sera” a găsit de cuviință să trimeată pe cel mai vestit condei al presei italiene la fața locului ca să facă publicului din regat o expunere a întregii situații, a „condițiilor de viață a Italienilor în Austria”, socotind de sigur că strălucirea acestui condei va face și pe cel din urmă italian să citească și

să se informeze despre această mare chestiune națională. (În treacăt fie zis: care ziar, mare sau mic, al fraților noștri din regat a găsit vre-odată de cuviință, sau mai ales acum, de a face asemenea ziarului milanez?)

Cine nu ar ceti în țara românească, cu interes, cu aviditate, un studiu sau o anchetă despre Românii din Ardeal, scrisă de vre-o peană cu bună reputație gazetărească și literară? Nu cerem doar vre-un lucru mare presei din București: să acorde numai celor 3—4 milioane de Români cinstiți din Austro-Ungaria zilnic un număr de coloane nu mai mare, dar egal ca unui *singur* hoț de codru din România liberă, fie chiar și de... mărimea epică a lui Pantelimon. Nu am vedea atunci că 90% din clasa cultă a țării au ideile cele mai neguroase și bizare despre aceea ce se numește chestiunea românească în Ardeal).

Dar să ne întoarcem la articolul dlui Barzini de care o dureroasă lipsă de analogie ne-a îndepărtat pe o clipă, dar la care alte analogii ne atrag. Între situația italienilor din Austria și a Românilor din Ardeal, țara ungurească și Bucovina este o analogie interesantă. Aceste două neamuri sunt unite nu numai prin înrudirea de rasă și obârșie, nu numai prin faptul că sunt persecutate, ci și mai ales prin faptul că politica externă austro-ungară se sprijinește tocmai pe alianța cu conaționalii lor, din afară, constituiți în puternice și înfloritoare state naționale.

Nimic nu ar fi mai natural ca Austro-Ungaria să fie seamă de acești doi stâlpi pe cari se razimă în afară, de sentimentele, de simpatiile lor naturale față cu frații lor asupriți în Austro-Ungaria, și să evite orice măsuri jignitoare ce ar putea îndepărta pe cei doi aliați.

„Este enorm, spune d. Barzini, că guvernul austriac nu-și dă seama de repercusiunea pe care fapte asemănătoare (ca ordinul Hohenlohe) o produc în Italia; că el nu prevede și nu înțelege mâhnirea care cuprinde sufletul nostru național în fața tuturor formelor de prigonire și asuprire a căror victime sunt Italienii, supuși străini și austrieci...; și că el își închipuie cu puțință o absolută independență între politica anti-italiană în imperiu, și prietenia cu Italia pe câmpul politicii internaționale.”

„Orice manifestațiune de sensibilitate națională în Italia, jignită în legăturile ei de rasă este neașteptată pentru cărmuitorii austrieci și nu este înțeleasă în semnificarea ei, continuă autorul ceva mai jos. Ea este considerată mai curând ca un amestec ilegal, decât ca o îndreptățită expresiune a sentimentului de neam care nu poate să nu simtă, cu totul în afară de politică, legăturile de sânge, de limbă, de cultură și de istorie ce îl unesc cu poporațiunea italiană din imperiul austro-ungar.”

„Echivocul” acestei politici filo-italiană în afară și anti-italiană înăuntru, trebuie să înceteze, spune d. Barzini. „În interesul alianței chiar, fondată pe interese comune, e bine ca Austria să știe că poporul Italiei nu este insenzibil față cu jignirile și atacurile aduse naționalității italiene. E un fapt care ar trebui să fie o evidență.”

Analogia între chestiunea națională a Românilor și a Italienilor din monarhie și între situația României și a Italiei față cu asuprirea austro-ungară este izbitoare. „Echivocul” politicii austriace de care vorbește d. Barzini se traduce pentru cele două state latine, aliate cu monarhia noastră, printr'o veșnică oscilațiune între nevoia de a sprijini Austria și resentimentul față cu prigonirile conaționalilor supuși aliatului. Linia lor de conduită externă e rezultanta acestor doi factori potrivnici cari neconținut le atrag în două direcții opuse. Cât de greu le este a păzi linia mijlocie, nu prea aurie, numai cărmuitorii celor două state ar putea să-o spuie.

Intrebarea e însă dacă Italia și România vor reuși să păstreze linia asta mijlocie până la infinit? Cu alte cuvinte: poate Austro-Ungaria să conteze cu siguranță pentru *totdeauna* pe colaborarea și sprijinul lor în politica externă, fără a-și modifica politica internă?

Suntem convinși că nu. E chestia numai când vor ajunge guvernării Italiei și ai României să descopere analogia izbitoare a situațiilor lor de aliați ai Austriei anti-italiene și anti-românești. Atunci ei își vor pune, în mod firesc, întrebarea: Oare fără sprijinul nostru Austro-Ungaria, atât de putredă și în plină disoluție internă, ar mai putea să-și continue politica ei împotriva fraților noștri? Oare asuprirea lor nu se face, nu *în ciuda* alianței, cum se crede, ci tocmai *grație*, la adăpostul siguranței externe pe care o dăm Austriei? Nu suntem, cu alte cuvinte, chiar noi marii vinovați ai situației deplorabile a fraților noștri? Și nu ar trebui să înceteze desnaționalizarea lor imediat ce am adopta o politică anti-austriacă?

Se pare că aceste întrebări au fost formulate și rostite încă înainte de a le da noi o expresie. Se pare că aceste raționamente au fost făcute la București ca și la Roma. Avem dovezi și indicii sigure pentru asta. Călătoria prințului Carol la Roma, planul de căsătorie de care se vorbește, apoi manifestațiile de simpatie, cu această ocazie, între parlamentele și popoarele celor două țări, călătoria dlui Tache Ionescu ministrul de interne român la Roma — toate sunt indicii pozitive.

Cu acest chip, Italia și România au descoperit o nouă legătură, afară de aceea a înrudirii de rasă și de limbă, un nou și puternic interes comun care le leagă și pune politiceii lor aceeași țintă, indicându-i aceeași cale de urmat. Prin sistemul ei neghiob de asupririi,

de continue jigniri, Austro-Ungaria a înțeles să-și facă din cei mai buni sprijinitori cei mai primejdioși vrăjmași.

Față cu dușmani ca Rusia, la nord, Serbia și Muntenegrul la sud, monarhia avea doi aliați: România și Italia. Doi dușmani și doi prieteni însemnează echilibrul care-ți asigură existența. *Nici un prieten, sau unul singur, îndepărtata Germanie, și patru-cinci dușmani apropiați, de jur împrejur*, aceasta va fi icona situației externe a Austro-Ungariei într'un viitor nu prea depărtat.

Deocamdată menținând alianța cu Austria, sub vâlul ei, cele două regate latine pregătesc acest viitor, pregătesc alianța *contra* Austro-Ungariei, sperând să creze astfel fraților lor o soartă pe care prietenia cu monarhia nu le-a putut-o da și nu o va da niciodată, probabil.

În vederea acestei politici, trimitem fraților noștri italieni din Austria ale căror suferințe le zugrăvește cu atâta măiestrie d. Barzini, trimitem iubitorii noștri tovarăși de origine glorioasă, de suferință prezentă și viitorilor noștri aliați din Triest, din Istria și din frumosul Trento salutul nostru de simpatie și urarea de izbândă comună și finală.

Cea mai bună agitație.

Sub semnatura distinsului nostru colaborator, d. Ion Gorun (Al. Hodoș), ziarul *Minerva* dela București publică la loc de frunte următorul articol de justă apreciere a situației noastre:

Conducătorii politicii interne maghiare se pare că au adoptat în timpul din urmă, în ce privește chestia românească, un fel de sistem al dușurilor scoțiane, însă cu o esențială modificare: Aspersiunile calde le îndreptează într-o parte, pe când pe cele reci într'alta. Cele calde le vedem îndreptate spre capii bisericești ai Românilor, pe când onoarea celor reci o au luptătorii, organizația oficială a partidului național român și vrednicia, inimoasa presă a partidului.

Este, în acest dublu joc, fără îndoială și o încercare de rupere a rândurilor străne românești. Tratatивele cu capii bisericești ai Românilor au să servească, în intențiile contelui Ti-

șza, evident și la discreditarea comitetului partidului național, la săparea autorității lui față de poporul românesc. Se svonește că sunt „mari concesii” culturale pe cale de acordat, pe *această* cale, și anume pe temeiul unui memoriu, al cărui autor ar fi părintele vicar dela Orade Vasile Mangra, agentul politice țiszaiste printre Români. Svonul este prea înadins lansat pentru ridicarea prestigiului acestui instrument, rămas cum se știe aproape izolat în mijlocul conaționalilor săi, cari comparând activitatea lui trecută cu cea actuală, nu stau la îndoială a-l socoti și a-l pecețui ca pe un trădător al cauzei. Influența acestui agent al împăcării după concepția țiszaistă, n'ar fi decât să crească prin faptul că ar fi prezentat ca mijlocitorul principal al tratatивelor dintre guvernul unguresc și capii bisericești români.

În același timp goana, sau cel puțin amenințarea neîntreruptă, împotriva presei naționale românești „ultraiste”, care reprezintă punctul de vedere al partidului, și al conducerii sale singure firești și autorizate, merge paralel, iar însăși acea conducere este neluată în seamă, sau *preterată*, cum zic frații noștri de dincolo.

Mai mult, Ziarele noastre de peste munți înregistrează zilnic dovezi despre spiritul inversunat de dușmănos ce se manifestă peste tot în viața maghiară, publică și particulară, împotriva Românilor, — și nu numai a Românilor „ultraști” militanți, ci a Românilor peste tot, ca rasă.

În multe ziare maghiare există o rubrică permanentă care se ocupă cu „De-ale Valahilor”. Zi de zi se propagă în acea rubrică ura cea mai desfrânată împotriva Românilor. Câteva exemple numai din zilele din urmă: Se pângărește memoria marelui nostru Vlaicu, sunt înjurăți ofițerii români, tot așa „oaspeții valahi” dela adunarea din urmă a Asociațiunii culturale „Astra”, — nici dna Take Ionescu nu găsește cruțare pentru faptul de a fi călătorit prin Ungaria într'un automobil ce păstrase stegulețe cu colorile României, — toate acestea ca mici, dar foarte simptomatice dovezi de bune intențiuni împăciuitoare. Iar când e vorba de viața culturală a Românilor de dincolo, nu lipsesc nici odată injonctiunile ca „să nu se mai permită Valahilor să-și facă școale”, iar cele existente să fie fără milă și fără cruțare închise.

Le relevă toate acestea în unul din numerele-i din urmă, ziarul „*Românul*” din Arad, — și foarte bine face. Foarte bine face ziarele de dincolo, și întru aceasta ar trebui să stăruiască, să mențină la rândul lor o rubrică permanentă destinată exclusiv reproducerilor unor astfel de ieșiri ale gazetelor ungurești împotriva a tot ce este român și românesc. Și nimica

să nu neglijeze, să nu treacă cu vederea în această ordine. Nici măcar de vre-un comentariu nu este absolut de loc nevoie.

Ziarele românești din Ungaria sunt mereu invinovățite de *agitație*. Adesea ele sunt date în judecată, condamnate, lovite în existență și în libertatea redactorilor lor, pentru cele ce scriu și dau pe față, din partea lor. Dar cea mai vânică agitație n'ar putea fi alta, decât reproducerea aiudoma a celor ce înseși ziarele ungurești scriu cu privire la chestia românească, la poporul românesc, la istoria și aspirațiunile lor, la oamenii lor de seamă.

E caracteristic și incidentul din urmă dela liceul de stat din Sibiu. Imprejurimile Sibiului fiind locuite exclusiv de Români și Sași, iar aceștia din urmă avându-și liceul lor, cei dintâi formează majoritatea școlărimii în liceul de stat, unguresc. Aci ei sunt loviți sistematic în sentimentele lor românești de către profesorii unguri. Un profesor de istorie își face o plăcere din a ponegri tot ce e român, toate gloriile neamului, cu vorbele cele mai injurioase și chiar murdare. Și dacă n'au putut răbda tinerii români și au murmurat odată când prea s'a întrecut profesorul, ei au fost pedepsiți. Au fost pedepsiți pentru că cultivă limba românească, cu preocupări exclusiv literare; pentru că iau parte la conferințele științifice ale „Asociațiunii” românești; pentru că cetesc românește; pentru că participă la serate în familii românești!

Și aceasta este o agitație; — și bine fac iarăși ziarele românești că dau pe față toate aceste și alte asemenea porniri — și iarăși zicem că mai la urmă n'ar fi nevoie de nici un comentariu, ci numai de expunerea faptelor, pentru ca cu acest chip să se nutrească și să se întărească în sufletele Românilor, ale tinerimei îndeosebi, sentimentele de și mai strânsă și fierbinte ținare la demnitatea și la mândria de neam.

Astfel se va cultiva și se va păstra și mai bine acea stare de spirit care va face cu neputință orice spărtură încercată în solidaritatea românească. Poate să fie conducerea partidului național ori cât de preterată de oficialitatea maghiară, — ea va continua să aibă pentru dânsa încrederea și dragostea, sufletele Românilor.

Pretutindeni și ori când au fost și pot să fie și suflete rătăcite, și suflete pierdute. Acelea nu contează. Și printre ele, desigur că nu vor fi nici acelea ale capilor bisericești ai Românilor. Dacă e vorba de „concesii” pe terenul bisericesc și școlar, ele pot să fie primite, ca ceva foarte fireș și dela sine înțeles, — dar în ce privește revendicările naționale de ordine politică, aci singurul for competent care poate să trateze în numele popoului românesc, nu este

Phaëthon.

— În amintirea lui Vlaicu. —

De Al. Ciura.

III.

Mai pe urmă l'am văzut sburând la Orăștie. Încercase de două ori să se ridice dar se scobori în curând, căci spațiul era prea scurt, pentru a-și lua avântul de lipsă. Apoi întoarse aparatul și cu o smâncitură bruscă, se ridică, deodată, în slăvă.

Era cel dintâi sbor măiestos al vulturului, în preajma cuibului, unde și-a încercat pentru întâia oară aripile golașe.

Sburătorul se pierde în strălucirea razelor de soare, deasupra satului natal încunjurând într'o rotire mai triumfală ca ori care alta, șura părintească.

*
Îți era greu să-l vezi în zile ploioase, cari îi zădărniceau sborul.

La Sibiu, după ce încercase, în ajun, un sbor, în fața ofițerimii, ce pleca la manevre, n'a fost chip, să încerce și a doua zi.

Pe la orele 11 înainte de amiază a prins să cearnă o ploaie mărunță și Vlaicu, care până atunci scruta încrunțat barometrul, s'a închis în camera lui și s'a culcat, fără să mănânce. „Dacă s'o fi limpezit vremea, treziți-mă, după trei, dar nu vă obosiți, căci ploaia asta are să dureze o vecinicie, cum a pornit-o cu incetinelul”.

Stăm înghesuți într'un complex al cafenelei, fără să scoatem o vorbă, privind plictisiți la picurii de ploaie, ce se cerneau tot mai stăruitor, aburind geamurile. Tramvaietele, ce se oprise în fața promenadei varsă sute și sute de oameni, ce seoseau cu tremurile de după-amiaz, să vadă sborul.

Și ploaia curgea întetită.

Într'o clipă, când ni se păru, că mai conținem, o luăm prin noroi spre locul de ascenziune. Știam, că Vlaicu doarme și că sborul e cu neputință, și totuși mergeam prin tina formidabilă, răscolind băltoicile, ca să omorâm vremea, și să cheltuim cumva surplusul dorințelor, ce ne apăsa sufletul.

Târziu, când soarele asfinția, ne-am înapoiat plini de noroi, să-l luăm pe Vlaicu la o bere, mângâindu-l, că o să sboare mâne, căci vremea începe a se răzbuna.

El nu răspundea și pașia enervat, spunând, că-i e năcaz de lumea, ce a venit să-l vadă sburând și acum se împrăștie, mahnită...

Goga se opri bruscă, arătând spre cer:

— Uite, Vlaicule, ironia divină!

Un vultur uriaș plutia deasupra noastră, abia mișcând din aripi...

Vlaicu clătină din cap, murmurând abătut: Da... ironia divină!

La bere se mai învioră într'un târziu, după ce rămase multă vreme cu ochii atinți asupra fluturilor mărunți, ce se înghesuiau în preajma lampionului.

— Uite, — zise el, luând între degete o libelulă mică, verzuie — asta știe sbura! Să vezi cum îi e alcătuit trupul anume pentru sbor... ca un sfredel subțire, ce spintecă aerul... unde sunt elicele mele, în comparație cu perfecțiunea acestei găngăni... Mare meșter mai e și Dumnezeu!

Și se porni o discuție lungă pe tema succesorilor mai noi ale aviatice. Balonul rămânea la muzeu între vehiculele demodate; biplanul încă avea puțini sorți de izbândă... dar monoplanul — acesta a biruit și până acum și, perfecționându-se, va avea, în câți-a ani, succese uimitoare. Văzduhul e cucerit! Rămâne, ca omenirea să nu se oprească la calea jumătate... și monoplanul se va reduce cu vremea la două aripi, ce le vom atârna de umeri, pe cari le vom pune în mișcare cu ajutorul unui motor mititel, iar cărna va fi înlocuită prin mișcarea bratelor.

*
Dar toate aceste au fost demult!

Sburătorul, după atâtea biruințe, a fost lovit deodată fără de veste, și s'a prăbușit în țărână.

Dar în prăbușirea lui a lăsat o fașie de lumină, ca acei astri, ce strătaie bolta, în drumul lor tainic.

Cine cunoaște zeitățile nenumărate ale văzduhului? Cine poate să înțeleagă mânia crăiască a lelelor asupra muritorului îndrăzneț, care s'a încumetat, să se avânte *dincolo* de limita, ce o atingeau până acum abia vulturii, în rotirile lor cele mai cutezătoare? Câte taine nu vor

și nu va...
— Până
totul va
tea să c

ME

SE A A

cauzel r

pe Săm

se va fi

nostru.

pentru

datorie

acest co

în trecu

trebuie

de bine

Hiero

strul un

Jankovi

ministru

ungureas

mană. I

mană (

în onoa

vizitat p

și liceul

nilor și

și corp

cinstea n

notabili

tie în te

Dela

Așa

ministru

Ardeal -

REG

DE UN

ziar ma

care își

mâniei

bilul în

români,

acestor

Ofici

tr'un ar

proteste

al căror

un om

derile z

fi ascun

țimile a

pierde t

numai

în hartă

Cei d

metri de

de taine

sunt scu

deamna

muzica

trupului,

fugiază

la vrem

un lucru

ceanului

Privi

duce la

legi disp

drăsnea

mari; r

mai are

stat, înc

memurir

In vi

treacă r

din slav

Ce b

Ce t

Dar

drăzneț

și nu va fi decât comitetul partidului național. — Până ce cu aceasta nu se va face înțelegeri, totul va fi zadarnic și agitația maghiară va putea să continue, — așteptându-și roadele.

MEMBRII CONGREGAȚIEI COMITATEN-SE A ARADULUI, dimpreună cu toți aderenții cauzei românești din acest comitat, sunt invitați pe Sâmbătă, 4 Octombrie n., la o conferință ce se va ține la orele 11 a. m. în localurile ziarului nostru. Se apropie cu repeziciune noile alegeri pentru congregație și avem cu toții cardinala datorie să reinălțăm steagul luptei românești în acest comitat la înălțimea la care s'a menținut în trecut. Se vor lua însemnate hotărâri și ele trebuie aduse cu concursul tuturor Românilor de bine din comitat.

Hieronimi II. Ni se anunță din Sibiu: Ministrul ungar de culte și instrucțiune publică, Béla Jankovich, a sosit luni seara la Sibiu. La gară ministrul a fost salutat de vicecomitele în limba ungurească, iar de primarul orașului în limba germană. Ministrul a răspuns și el în limba germană (!). Clădirile publice au fost pavozate în onoarea ministrului. Ieri, Marți, ministrul a vizitat pedagogiile română și maghiară, precum și liceul de stat. A dat apoi audiențe delegațiilor și reprezentanților diferitelor comunități și corporațiuni. Mitropolitul Mețianu a dat în cinstea ministrului un prânz de gală, participând notabilii orașului. Seara a asistat la reprezentările în teatrul orașenesc.

Dela Sibiu ministrul a plecat — la Blaj. Așa a umblat acum vre-o 18 ani și decedatul ministru Hieronimi și a cules în drumul său prin Ardeal — multe potcoave de cai morți...

REGELE CAROL ACUZAT DE SPIONAJ DE UN ZIAR MAGHIAR. Acum câteva zile un ziar maghiar din Brașov a publicat un articol în care își exprima dorința ca regele Carol al României să nu se plimbe atât de des cu automobilul în Transilvania, însoțit de ofițeri superiori români, deoarece s'ar putea spune că motivul acestor plimbări e spionajul.

Oficioul „Pester Lloyd” blamează acum într'un articol inspirat, apariția acestui articol și protestează împotriva atacurilor incalificabile al căror obiect e regele Carol asigurând că nici un om serios din Ungaria nu împărtășește vederile ziarului din Brașov.

fi ascunse în stratul supra-pământean, în înălțimile amefitoare, de unde pământul nostru se pierde tot mai mult, păstrându-și, dela o vreme, numai limitele geografice, preschimbându-se în hartă și, mai apoi, în stea?

Cei ce s'au avântat măcar la două-trei sute metri deasupra noastră, par a fi răpiți cu totul de tainele lumii ce-i inconjoară acolo, sus! Ei sunt scurți la vorbă și ochii lor privesc întotdeauna *dincolo* de limita lumii reale. Ei ascultă muzica sferelor, simțesc greutatea nespūsă a trupului, ce ne leagă de glie — de aceea se refugiază în nori și înălțimi amefitoare, vișând la vremea, când circulația interplanetară va fi un lucru tot așa de realizabil, ca și trecerea oceanului, cu vaporul.

Privită viața din înălțimea lor, totul se reduce la proporții așa de minuscule, încât înțelegi disprețul lor pentru lucrurile mărunte, îndrăzneala, cu care sfidează primejdiiile cele mai mari; rizând Mortii în față, căci puterea ei nu mai are nici o însemnătate pentru cei ce au gustat, încă pe acest pământ, din izvorul vrăjtit al nemuririi!

IV.

În visul lui îndrăzneț, Sburătorul a voit să treacă munții, scoborându-se ca un zeu tânăr, din slava cerului, deasupra fraților.

Ce bucurie ar fi fost!

Ce triumf!

Dar Moartea, care se îndrăgise și ea de îndrăznețul ei dușman, a ținut să-l repue în cli-

Credem — spune „Pester Lloyd” — că suntem siguri de aprobarea tuturor adevăraților maghiari când declarăm că am fi mahniiți adânc dacă în urma acestui atac incalificabil, perechea regală română, care e atât de mult stimată la noi, ar înceta să onoreze și mai departe fara noastră cu vizitele sale.

Ce blăjin vi-e glasul de vulpe! — domnilor dela „Pester Lloyd”.

Ar trebui să-și aducă aminte ziarele ungrești și de cazul maiorului Fischer, fostul atașat austro-ungar în România, care fiind prins de jandarmi pe șoseaua Botoșani, în drum spre frontiera noastră, a trecut pe furii frontiera.

Situația Românilor din Ungaria. Revista „Österreich Ungarn” publică un articol intitulat: „Prietenia austro-română” care se încheie astfel:

— E de un interes vital pentru monarhie ca să aibă relațiuni strânse și durabile cu regatul român.

Ar fi o greșeală ireproșabilă dacă am privi acum imposibili la intrarea României într'o grupare a puterilor dușmane nouă. Sub nici un motiv nu trebuie să renunțăm la singurul prieten adevărat.

Nu putem însă cere ca România să ne fie credincioasă atâta timp cât nici noi nu-i satisfacem cererea de a li se acorda egalitatea politică și cetățenească celor 4 milioane de Români din Transilvania și banatul Temșișanei.

Populația aceasta a dovedit întotdeauna o vădită loialitate față de dinastia habsburgică. Monarhia însă permite ca Maghiarii rebeli să fure acestei populații drepturile naționale religioase.

Români din regat privesc de 4 decenii cu revoltă crescândă situația nedemnă a Românilor din monarhie și totuși au rămas prietenii monarhiei. De acum însă va fi imposibil să se menție bunele relațiuni între Austria și România dacă nu li se va impune Maghiarilor să-și modifice sistemul.

Nu se poate ca popoare înaintate să fie puse la bunul plăc al Maghiarilor.

Monarhia poate oferi această îndreptare, oferind Românilor compensații culturale care ar onora monarhia, i-ar mări prestigiul și i-ar asigura prietenia de care are nevoie ca de pâinea zilnică.

pele celui mai dumnezeiesc avânt: să-l ia tânăr și frumos, legănat de un vis măreț, ce va pluti deasupra noastră veci de veci, ca un simbol!

În clipa căderii el s'a ridicat mai mult ca ori când în viață.

Sufletul lui mare și-a întins aripile uriașe asupra neamului întreg, într'o îmbrățișare din urmă.

Au curs lacrimi... au răsunat țipete desnădăjduite... dar cei rămași în urmă se simțiau mai aproape unul de altul, îmbrățișându-se ca frații, sub oerotirea aripilor lui.

Au prins a se tânui clopotele dela biserici, pe toată întinderea locuită de Români și rugăciuni duioase și fum de tămâie se înălța în slava cerului, pentru odihna sufletească a viteazului dispărut.

Așa s'a zămislit, pe vremuri, cultul eroilor, adunând în preajma mormintelor tot mai mulți închinători, ce se simțiau tot mai strâns legați, prin amintirea aceluiaș erou dispărut — până ce cultul lua proporții mitice și eroul se preschimba în — semi-zeu.

Și așa ne-ai adunat și tu, Vlaicuț, într'un singur mănunchiu, în jurul gropii tale, făcându-ne să ne îmbrățișăm cu toții, în vederea marelui ideal, ce te-a călăuzit în clipa glorioasă a martiriului tău.

Slavă tie!

Apropiata redeschidere a camerei ungare. Primim din Budapesta: Azi a avut loc aici un consiliu de miniștri, fixându-se programul celei dintâi ședințe a camerei. Ședința a fost publicată pe 8 Octombrie. Guvernul va depune înainte de toate mai multe proiecte ale ministrului de justiție, reforma curții cu jurați și reforma legii de presă. Garda parlamentară nu se va arăta pe culoare ca azi primăvară și nu se vor posta în apropierea intrărilor în incintă decât ofițerii gardei. Președintele camerei, Beöthy, a avut aseară o consfătuire în acest scop cu contele Ștefan Tisza.

Se va începe deci iarăș peste câteva zile mascarada.

Actuala stare a relațiilor dintre Austro-Ungaria și România. Sub acest titlu publică marele ziar din Salzburg „Salzburger Volksblatt”, în numărul său de Duminecă, la loc de frunte, un articol datorit dlui Gheorghe Fleșariu, major i. r. Desvăluind actul nemaipomenit de brutalitate a politaiului din Orăștie față de dna Take Ionescu, d. major Fleșariu, arată cum prin astfel de acte, cari dovedesc numai o politică smintită și moicească, i se ia definitiv posibilitatea unor relații bune și statornice între Austro-Ungaria și România, într'o vreme când marca importanță, ce o are România, nu numai pentru Austro-Ungaria, ci și pentru imperiul german și întreg germanismul, a fost recunoscută de împăratul și de toți factorii politici, precum și întreagă presa Germaniei. Infierază politica periculoasă pentru monarhie a contelui Berchtold, care sub influința contelui Tisza menajează numai interesele șovine ale imperialismului maghiar, dând pradă acestuia naționalitățile Ungariei. D. Fleșariu arată greșelile ce s'au comis și se comit sub influința maghiară de către biroul nostru de externe în Balcani și atrage atențiunea asupra urmărilor fatale ce pot rezulta din această politică, pentru monarhie. Din convorbirea avută cu d. Take Ionescu în Salzburg, d. Fleșariu a constatat că *una dintre piedecile cele mai mari a relațiilor bune între România și Austro-Ungaria e chestia Românilor din monarhie*, a cărei rezolvire favorabilă se impune de urgență, chiar în interesul monarhiei Austro-Ungare.

Rușii la pândă. Ziarele rusești dela Petersburg anunță:

Din Viena ni se comunică că, după un consiliu militar, ținut în prezența împăratului, se așteaptă la ocuparea Albaniei de către trupele austro-ungare. La aceasta ne putem și trebuie să ne așteptăm. Însă ce va spune la aceasta Italia! Cum va reacționa Rusia, Anglia, Franța, cari au semnat cunoscutul protocol dela Londra. Și ce atitudine vor avea înșiși Albanezii? Ce vor spune vecinii Albaniei, Serbia, Grecia, Muntenegru?

În asemenea condițiuni dela sine răsare chestiunea: suntem noi la sfârșitul crizei balcanice, sau numai la începutul ei!?

Frontiera româno-bulgară — delimitată. Cetim în „L'Echo de Bulgarie”:

Delegații bulgari cari fac parte din comisiunea de delimitare a frontierei dintre România și Bulgaria s'au reîntors la Sofia, după ce au îndeplinit delicata lor misiune în condițiunile cele mai satisfăcătoare.

Comisiunea a mărginit eventuala frontieră servindu-se de dămburi însemnate.

Acum când lucrările preliminare s'au terminat, protocolul definitiv va fi semnat până în timp de vre-o lună, adică atunci când topografii vor isprăvi de făcut măsurătoarea științifică.

Instalarea episcopului de Hajdudorogh.

Arad, 1 Octomvrie.

Suntem informați că la 5 Octomvrie n. se va face instalarea noului episcop de Hajdudorogh. Pentru a justifica procedura guvernului de a înființa această episcopie, Sfinția sa are lipsă de prezența preoției românești. Prin faptul asta guvernul ungar și toți făptuitorii acestei fărădelegi și-ar spăla oarecum mâinile în fața lumii. Preoții români sunt invitați și chiar se face grea presiune asupra lor să iee parte la aceasta instalare, care însemnează serbarea înmormântării Românilor din dieceza de Hajdudorogh.

N'a putut ajuta nimic agitația presei noastre, n'a ajutat nimic rezistența hotărâtă și demnă. Promisiunile episcopilor noștri au rămas zadarnice, temnițele n'au putut înlătura cu nimic lovitura violentă. Baionetele s'au dovedit incapabile de a schimba credințele și de-a impune să-ți schimbi la poruncă tot ce-ai moștenit din moși-strămoși, dar a învins, vremelnic, totuși nedreptatea, a învins conducerea acestei țări, care niciodată nu și-a uitat de birurile noastre și niciodată nu și-a uitat de-a ne jertfi în primul rând pe câmpurile de luptă.

A învins pentru moment fărădelegea!

Se va face sărbătoare acuma pentru a se încorona o „învingere”. Se va face sărbătoare — sărbătoarea de înmormântare a Românilor din Hajdudorogh — și țara ar vrea să-și sublinieze învingerea cu numele preoților români din nefericita dieceză. Acesta ar fi pentru ei faptul culminant al unei învingeri.

Românii din Hajdudorogh au fost învinși la aparență, dar oricum ar fi, lupta lor a fost o luptă care le poate face cinste. Și va fi și mai dărză de aci înainte!

Pentru ca lupta asta, rezistența care a surprins pe mulți să fie până la sfârșit dusă cu hotărâre și demnitate, facem apel, ca să se păstreze cea mai mare indiferență față de orgiile instalării tiranului în odăjdii.

Fiecare să fie conștii „că orice gest nesocotit, va fi o povară insuportabilă, o moștenire blăstămată pentru orice urmaș al lui.

Va veni ea vremea când se va convinge episcopul improvizat că n'a făcut altceva decât a dus apa cu ciurul, când alte porunci i-or bate provocător în poartă și când îi va părea bine Sfinției Sale, că a scăpat cu reverenda întreagă.

Scrisoare din Roma

Cum se prepară alegerile în Italia. — O scrisoare a Albanezilor din România către ministrul de externe. — Ministrul României Diamandy mutat din Roma la Petersburg.

(Dela corespondentul nostru.)

Roma, 27 Septemvrie.

Anul trecut s'a votat în Italia o lege nouă asupra alegerilor și alegătorilor. Se știe că în Italia există colegiul unic, și numărul deputaților corespunde după numărul alegătorilor, adică la 50.000 aproape de alegători înscrși, corespunde un deputat.

Prin noua lege, s'a lărgit sufragiul, — devenind aproape universal — în sensul că toți cetățenii știutori de carte au drept de vot dacă sunt majori, iar cei neștiutori de carte, au drept de vot la vârsta de 31 ani.

Cu această lărgire de sufragiu, s'a mărit și șansele unora din deputații actuali, și a unora din candidații la viitoarele alegeri, cari vor avea loc în Italia prin luna lui Noemvrie. Din pricina aceasta, animozitățile dintre grupurile adversare au crescut mult și cum în Italia sângele este fierbinte, repede lumea trece dela vorbe la fapte, cari dese ori se isprăvesc cu vărsări de sânge.

Iată trei exemple: lângă Neapol, într'un orașel, discuția între două grupuri adversare de alegători, a trecut dela vorbe la bătăi, și un alegător a fost împușcat de un altul, în piață, sub ferestrele subprefecturii. Natural că lumea s'a strâns și mai multă la acest scandal, și preotul orașelului, un bătrân de 80 de ani, voind ca

să facă pace, cu autoritatea lui, între beligeranți, a ieșit în balcon, și a voit să potolească furia multimei, vorbindu-le. Dar din multime, unul a tras un foc de revolver, și bătrânul preot a căzut mort pe loc peste marginea ferestrei, pe când o cascadă de sânge, curgea peste capetele celor de sub fereastră.

În orașul Paterno, din Sicilia, socialiștii au încunjurat pe ceilalți alegători, și din bătaia ce a urmat, au fost doi răniți de armă de foc.

În orașul Sirtori, în urma certeii dintre grupurile adversare, un alegător a fost lovit mortal cu cuțitul.

Și să ne mai mirăm noi, de luptele noastre politice! În Italia, mai sunt aproape două luni până la alegeri și lumea se împușcă pe strade; ce o să fie la alegeri?

Ministrul de externe al Italiei, marchizul Di San Giuliano, a primit următoarea telegramă din București: „În numele Albanezilor domiciliați în România, ale „cărora inimi sunt sfâșiate de atrocitățile de tot soiul „ce se comit populației albaneze de către armata și „bandele grecești, pe teritoriul ocupat de Greci, facem „apel la nobilele sentimente ale Excelenței Voastre și „vă rugăm respectuos să interveniți în numele umanității și al civilizației ca să se sfârșească cu această „stare de lucruri, iar teritoriile acelea, cari trebuiesc „date Albaniei, să fie cât mai repede posibil evacuate „de greci.

„Comitetul: Pandele Evanghele, Thoma Ceami, „Ilie Kostur, Th. Emanoil, Petre Tarpo, Vasile Zografi, Filip Pociu, Tănase Hantili, D. Ilie, Alexe „Drenova, Rafail Tthanasiu, Eraclie Borja”.

Excelența Sa domnul Constantin Diamandy, ministrul plenipotențiar al României în Italia și trimis extraordinar al M. S. Regelui Carol, a fost transferat, pe ziua de 1 Octomvrie, dela Roma la Petersburg.

Plecarea dlui Diamandy va fi mult regretată de toată lumea, căci, cu tactul și cu inteligența sa absolut superioară, dânsul a știut să topească ghița ce se produsese între România și Italia în timpul războiului italo-turc, și să facă o apropiere așa de bună în relațiile italo-române, încât să avem semne palpabile de sprijin și simpatia Italiei: susținerea tezel românești la conferința din Petersburg în chestia Siliștrei, și vizita și primirea grandioasă ce s'a făcut A. S. R. principelui Carol, cu ocazia vizitei Sale la Roma, în Mai trecut.

În afară de inteligență, dl Diamandy este și o fire artistică: Legația română din Roma este cea mai frumoasă dintre toate legațiile din Europa, atât pentru localul în care se găsește, cât și pentru lucrurile de artă ce împodobesc splendidele saloane din Palatul Santa-Croce.

Mulțumită numai dlui Diamandy, România este azi cunoscută, apreciată și iubită în Italia, și toată lumea știe că nici un ministru nu a făcut în Italia, ceea ce a făcut dânsul.

Pleacă din Roma, din țara artelor, de sub cerul vecinic albastru, din aerul eternei primăveri, și se duce la Petersburg: dar dacă cei ce apreciază și cunosc capacitatea acestui ministru, îl destinează într'un post atât de departe, însemnează că misiunea sa este îndeplinită la Roma, și că prezența sa este folositoare dincolo.

Iar în locul său, vine dl Ghica, fost până acum ministrul României la Sofia, unde s'a distins, și de unde a fost trimis să reprezinte Țara și interesele ei în conferința dela Petersburg.

Cu acest bagaj se prezintă la noul său post dl Ghica, iar din lumea diplomatică, știm din izvor particular, că dl Ghica se bucură de reputația de a fi „cel mai capabil din tinerii noștri diplomați”.

I. T. Allan.

Aviz abonaților noștri.

Rugăm pe stimații noștri abonați să nu uite a-și plăti fără amânare restanțele pe cvartalul trecut și să ne trimită totodată și abonamentul pe noul cvartal, înainte. Să-și aducă aminte de marele scop ce spriginesc abonând acest ziar și să fie seamă de enormele piedeci materiale cu care se tot luptă încă presa românească. Cu întoarcerea poștei așteptăm să ni se trimită toate restanțele, precum și abonamentul pentru noul cvartal Octomvrie—Decemvrie. În caz contrar ziarul nu li se va mai trimite.

ADMINISTRATIA.

Roș-galbin-albastru.

Un interview cu d. Tache Ionescu.

In drum spre București cu automobilul. — La Orăștie. — A avut ministrul de interne o misiune la regele Italiei? — Un nou incident cu autoritățile ungurești din cauza tricolorului român. — D. Take Ionescu despre moartea lui Vlaicu. — Chestiuni de politică externă.

Orăștie, 30 Septemvrie.

O fericită coincidență a fost că aflându-mă în orașul acesta, în trecere, să pot vedea pe ministrul de interne al României, d. Take Ionescu, și să-mi fac datoria de ziarist, solicitându-i un interview.

D. Take Ionescu cu dna, continuându-și drumul cu automobilul dela Budapesta către România — s'au oprit Duminecă seara la Orăștie, și au tras la hotelul românesc „Central”. Vestea că un ministru român s'a oprit aici, s'a răspândit îndată în întreg orașelul, locuit în majoritate de Români.

M'am prezentat dlui Take Ionescu, dsa s'a mirat că până și aici dă de un ziarist din România. Și cu gentilețea care-l caracterizează s'a grăbit să-mi dea lămuririle cerute.

Transcriu aci exact decursul convorbirii.

Impresii de călătorie.

— Știu, Excelență, că ați făcut tot drumul din Italia încoace, cu automobilul. Trebuie să fie interesante impresiile Dv. din călătoria aceasta?

— Venim dela Veneția. Am făcut însă atâtea călătorii în viața mea cu automobilul, încât n'am nici o impresie nouă.

Din invențiile unor ziare.

— E adevărată știrea reluată acum și de ziarele din Budapesta, că ați avut o misiune din partea regelui României la regele Italiei, anume să solicitați dela acest suveran sprijinul pentru candidatura principelui Wied la tronul Albaniei?

— N'am nici o misiune. Nu știu de unde au luat ziarele această știre.

— Dar ați fost, Excelență, să vedeți pe ministrul de externe și pe regele Italiei?

— Relațiile mele personale, cu oamenii politici din străinătate, le păstrez și când sunt și când nu sunt la guvern. Cât despre vizita mea la Maj. Sa regele Italiei — și care evident nu înseamnă nici un fel de misiune — este un act de curtenie pe care l'am făcut cu cea mai mare plăcere, găsindu-mă în Italia, țara la care țin așa de mult.

Jandarmul maghiar și stegulețele românești.

Fiindcă dna Bessie Ionescu, în trecerea ei prin Ungaria, a avut cunoscutul incident cu autoritățile maghiare, din cauza stegulețelor românești dela automobil — am reimprospătat această chestie, întrebând pe d. ministrul de interne dacă n'a avut și acum la întoarcere neplăceri de natura aceasta. Am aflat dela Dsa în privința asta lucruri noi, interesante:

— Obiceiul de a pune steagurile națiunii căreia îi aparține automobilul — a fost introdus de americani de mai mulți ani. Acum îl practică toată lumea. Cu stegulețele românești înfipte în automobil am călătorit și în alți ani în Franța și în Italia, și în Elveția, și în Austria.

Anul acesta soția mea a plecat din țară cu steagurile românești la automobil. La Deva i s'au luat steagurile, iar pe soția mea au ținut-o o oră sub pază polițienească. Pentru această arestare mi s'au exprimat regrete. Eu însă am voit să văd dacă steagurile românești sunt sau nu permise în trecere prin Ungaria. Am venit cu automobilul cu tricolorul nostru până la Bichisziaba. După ce străbătusem Ungaria dela Pojun (Pressburg) până acolo cu stegulețele românești — la Bichisziaba, Duminecă dimineata la orele 8 mi s'a spus că este oprit. Am cerut să

mi se de
orașului
că steag
scos din
căuta să
odată, în
mobilele
plă coine
încoace,
fără într
Ca c
bilele un
spre Co
reșt...”

Trec
pe d. Ta
toriei sa
dacă ști
— A
era un
observa

Intreb
felul cum
țară, în
țară a R
— C
să nu fa
Bucureș
desc să

— Da
deți dacă
mente în

— F
cât de r
mânia d
noastre
ce se ac
zitate a
Se adm
pânit p
nu prim
am anu
țune și
acțiunea
cidenta
de abia

Aici
mi-a a
niei.

D. T
neul tru
de izbă
arătând

Dsa
automo
Iulia, c
Mihai
stăpâni
Nistru,
năre.

Ches

Nur
i-a can
ori ce
ai mon
o adun
univers
joace u

Se s

au cer
apoi c
care tr

Se
aceasta

mi se dea aceasta în scris. Și după ce polițaiul orașului a scris și iscălit pe cartea mea de vizită că steagurile românești sunt oprite aici — le-am scos din automobil și îndată la București, volu căuta să lămuiesc această chestie. Căci încă odată, în toată Europa fără nici o excepție, automobilele poartă steagurile națiunii lor. Ca simplă coincidență ține să notez, că dela Bichișciaba încoace, am putut să mă slujesc în continuu și fără întrerupere de limba românească...

Ca curiozitate, îmi aduc aminte că automobilele ungurești, cari au trecut prin România spre Constantinopol — purtau steaguri ungurești....”

Vlaicu nu mai este.

Trecând la altă ordine de idei — am întrebat pe d. Take Ionescu, dacă a aflat în cursul călătoriei sale în străinătate, că Vlaicu nu mai este, dacă știe de moartea lui năprasnică?..

— Am auzit, și am fost tare măhnit. *Vlaicu era un adevărat erou al națiunii noastre* — a observat ministrul de interne al României.

Intrebări cari așteaptă răspunsul.

Intrebând pe d. Take Ionescu de politică, despre felul cum crede Dsa că se va desfășura viața politică în țară, în noua sesiune parlamentară, după acțiunea militară a României — Dsa mi-a răspuns:

— Când plec vara în concediu, e tocmai ca să nu fac politică. Până nu mă voi întoarce la București — politică nici nu fac, nici nu mă gândesc să fac.

Străinătatea și România.

— Dar acum în străinătate, ați avut prilejul să vedeți dacă vaza României a crescut prin ultimele evenimente în Balcani?

— Este imposibil să-și imagineze cineva, cât de mare a fost câștigul pe care l'a avut România din evenimentele recente. Prestigiul țării noastre a sporit în proporții de necrezut. Ceea ce se admiră în acțiunea noastră — este seriozitatea și cumpătarea cu care a fost condusă. Se admiră sângele rece cu care noi ne-am stăpânit până la războiul dintre aliați — pentru a nu primejdi pacea generală, prevederea cu care am anunțat în ce împrejurări vom intra în acțiune și hotărârea și repezițiunea cu care am dus acțiunea, atunci când am început-o. *Europa occidentală are aerul de a fi descoperit România de abia acum....*

Aici se termină interesantul interview ce mi-a acordat ministrul de interne al României.

D. Take Ionescu s'a interesat apoi dacă turneul trupei teatrale din București va avea sorti de izbândă în Ardeal. I-am răspuns afirmativ, arătându-i că se fac pregătirile necesare.

Dsa și-a continuat Luni călătoria cu dna în automobil spre România. S'au oprit la Alba-Iulia, ca să viziteze locurile istorice, acolo unde Mihai Viteazul a intrat cu oștile românești — stăpânind din Sătmar până în Secuime, până în Nistru, și din codrii Maramurășului până la Dunăre. L. P.

Scrisoare din Bucovina.

Chestia bisericească. — Violente de limbagiu.

Cernăuți, 29 Oct.

Numirea arhimandritului ucrain Manastyrski i-a cam surprins pe Români. Ea însemnează în ori ce caz o nouă înfrângere. „Tirolezii de ost” ai monarhiei jubilează. Deocamdată se conchiamă o adunare la Cernăuți. E cert că distinsul profesor universitar d. Eusebiu Popovici nu va primi să joace un rol secundar pe lângă Manastyrski.

Se știe că Români în meetingul dela Cernăuți au cerut „dimiterea” din dieceză a Rutenilor și apoi congresul bisericesc în cadrele mitropoliei care trebuie să rămâie numai românească.

Se pare, că a sosit momentul, când și chestia aceasta se va lămuri în fine definitiv, — în favorul

sau defavorul nostru. Chestia principală rămâne administrarea moșilor fondului religios, pe care numai cu greu o vom putea scoate de sub volnicia omnipotentă a guvernului.

Violenta în limbagiu e o caracteristică a presei noastre. Nicăiri nu s'au inventat atâtea epitete grozave ca la noi, nicăiri n'a tășnit atâtea foc și pară ca din scrisul gazetelor noastre, nicăiri ziariștii nu-s mai indignați și mai revoltați ca la noi, și totuși nicăiri nu e mai multă pace și — toropeală ca la noi.

Revolta, când e numai vorbă, e ridicolă, — și la noi acei cari *muncesc* nu recurg la ajutorul unei prese, care nu ține seamă de demnitate și omenie. Roșul răsăritărei nu mai impresionează pe nimeni, căci prea s'a abuzat de el, și bieții noștri ziariști în curând vor trebui să-și strângă condeiele incendiare și ce bagaj „intelectual” mai au și să plece. Vre-un colț întunecat în care își vor putea plânge cu ciudă amară gloria trecută se va găsi și pentru ei.

Reclamații de reacredință, cari abuzează de magica putere a *cuvântului* dător de viață, nu pot afla nici o considerare în lumea aceasta, unde totuși un colț de muncă valorează cu mult mai mult ca atâtea vorbe goale.

Correspondent.

Pentru monumentul lui Vlaicu.

Arad, 1 Octombrie.

Institutul nostru din Arad „Victoria” a mai primit azi următoarele contribuții:

Colecta Românilor din *Agârbiciu* (cercul Medias), colectați de Toma Stanciu și Miron Racota, inv. 32 cor.): Miron Racota inv. gr.-or. 4.20, Dumitru Mihai, birtaș 86 c. 4.—, Toma Stanciu, preot gr.-or. 2.40, Ioan Boariu, birtaș 2.—, Mihail Turean, măsar 1.20, Nicolae Baciu, pictor bis. 1.—, văduva Ana Cărămidariu 1.20, Ioan Triif, jude comunal 1.—, Antoniu Mihaiu 1.—, Contribuiri din partea creștinilor aflători în biserică cu ocaziunea celebrării părăstasului 4.32 Total 22.32. Din suma aceasta s'a spesat: pentru mandat și porto postal al banilor —.22, porto postal la lista contribuțiilor —.10, laolaltă —.32.

Colecta Românilor din *Abrud*; colectantă d. Irina M. Fauru (121.50 cor.): Ana Filip, Dr. Laurentiu Pop, Dr. George David, Dr. Ionel Hozanu, Dr. Vasile Ciura, câte 10 coroane. Pompiliu Piso, Nicolae Ciura, Zaharie Pușcariu, Teofil Faur, 5 cor., Dr. Alexandru Borzia, Alexandrina Fauru, Văd. Florentina Ternovean câte 3 cor. Ioan Simulescu, Radu Fodor, Iuliu Suciu, Ioan Păcurar, Alexandru Tuhuț, Iosif Seman, Simeon Oniciu, Sofia Buceșan, Văd. Letiția Stoica, N. Lobonțiu, Silviu Lazar, Petru Macaveiu câte 2 cor. Ioan Bocăiescu, Vasile Barbu, N. N. I. Gomboș, Samuil David, Melania Holdăr, N. Sturza, Réti Balázsné, Vilma Pap, Alexandru Marcu, Ioan Manovicu, Ioan Deoanca, George Chendi, Vasiliu Muțiu, Ludovic Jetter, Valer Grindean, Bob major, câte 1 cor. NN., NN., NN., câte 50 fil.

Apoi: Petru Ghejiu, Tirnova, Reșița 4 cor. Ianeșiu F. Cerce, Tirnova, 4 cor. Coriolan Roscoban, Boeșă-montană, 1 cor. Ștefan Bob, Călnic, 1 cor. George Lucaciu, Reșița-română, 1 cor. Solomon Mateiu, Bolvașnița, 1 cor. Gerasim Serb, Arad, 20 cor.

Cronica externă.

Guvernul albanez vrea pacea.

Viena. — În cercurile diplomatice a provocat mare senzație declarațiile primului ministru sârb, Pasici, publicate în ziarele franceze. Pasici, care acum se reîntoarce din Paris a declarat adecă în fața ziariștilor francezi că **Serbia pretinde rectificarea graniței sârbo-albaneze** și pentru împlinirea acestei pretențiuni ar face bucurios concesiile în alte privințe Austro-Ungariei. Chiar în chestia asta s'a adresat acum guvernul albanez către puteri, rugându-le, să grăbească stabilirea granițelor Albaniei și astfel să ușureze soluția conflictului dintre Albania și Serbia. Rugarea aceasta are semnificația că guvernul din Valona nu se identifică cu Albanezii răsculați și din partea sa face totul pentru ca să împiedece lățirea răscoalei. Știrile sosite la Viena despre luptele dintre trupele sârbești și Albanezi sunt foarte contradicătoare. Primul ministru Pasici speră că peste o săptămână trupele sârbești mobilizate vor putea intra în acțiune și vor pune capăt în cel mai scurt timp răscoalei Albanezilor.

Știri despre învingerile trupelor sârbești.

Belgrad. — Intre lacurile Ochrida și Prespa decurg lupte foarte înverșunate. Știrea că Albanezii ar fi cucerit Ochrida nu e adevărată. Trupele sârbești au pătruns în **Struga, Galcinik, Cernovniza și Piscopela**. Lupta în ținutul Ljuma încă nu s'a terminat. Albanezii au atacat din nou **Kitsevo**, dar au fost respinși de către trupele sârbești.

Albanezii refugindu-se incediază satele în toate părțile și nu cruță nici satele albaneze. În linia de bătaie se află în foc la 60.000 Albanezi. Albanezii au fost înfrânți aproape pe întreaga linie și ei fac eforturi desperate în luptele încă nedecise, ca să nu fie deplin învinși. Grecii de asemenea au respins trupele Albanezilor răsculați și au pătruns în Albania la 16 kilometri dela graniță.

Trupele albaneze înaintează.

Belgrad. — Cercurile militare sârbești sunt informate că trupele albaneze înaintează în 3 direcții: spre **Dibra, Monastir și Prizren**.

Roma. — Știrile sosite din Corfu anunță că Albanezii înaintează biruitoare și au ocupat Dibra, Djakova și Ochrida.

INFORMAȚIUNI

Rășbanarea cameleonului dela Orade.

Arad, 1 Octombrie.

Aflăm că cei patru intelectuali tineri, cari în 3 Mai, anul acesta, în preajma sinodului eparhial al Aradului, i-au aplicat pe terasa hotelului Central o meritată lecție cameleonului dela Orade, sunt vexați și neîndreptățiți în modul cel mai revoltător din partea justiției ungurești. Știm anume că reptila politică refugiată sub parapleul contelui Tisza, a intentat proces împotriva celor patru tineri, crezând să găsească o „reparație” cu ajutorul imparțialei justiții maghiare și să steargă de pe mult profanata camilafcă ce deține petele cauzate de ouăle clocite ce i s'au cinstit.

Desbaterea procesului se fixase pe 1 Iulie n. a. e., dar crocodilul din avuzele politicei tiszaiște nu și-a arătat mândrețea de făptură, la aceia desbatere. Improcesuații au cerut judecătoriei din Arad să fie adus neapărat și Mangra — căci de el e vorba — la desbatere și au făcut propunerea, ca judecătorie să aplice în cursul desbatelor stenografii, ca să se prevină astfel orice răstălmăcire ce s'ar intenționa depunerilor fă-

cute de acuzați. Deși cei patru intelectuali români (dd. Dr. Borneas, Dr. Luțai, Dr. Velici iun. și Boneu) au oferit d-ilor cheltuiala stenografilor, judecătoria li-a refuzat dorința.

Pentru ascultarea lui Mangra s'a fixat ziua de 26 Iulie, dar paparuda tiszaiștă nu s'a înființat nici atunci, ci a cerut judecătoria un nou termen de ascultare, aducând ca motiv că e bolnav, săracu, la Lovrana.

Azi, unul din cei patru acuzați, au dat, spre marea lor mirare, de-o ciudată anexă în dozarul procesului. Mangra a fost în restimp ascultat, nu la Arad, ci la Orade și a făcut o serie de depuneri de-un cinism neînchipuit. A spus anume, că se simte atăcat, nu ca membru al bisericii, adevărat al sinodului bisericii românești, ci ca deputat în camera țării — și nu pentru că ar fi trădător al cauzei românești, ci numai pentru neînsemnata vină, că aderă la programul politic al conținutului Tisza, cu statornicie, în ciuda tuturor încercărilor de-a fi olințit din convingerile sale.

Iată-l deci pe bietul Mangra, de-adreptul martir al „convingerilor” sale tiszaiște! Iată și cea mai piramidală nerușinare din câte s'au putut înregistra chiar și în trecutul bogat în ticăloșii politice al acestei țări!

A mai spus irodul deochiat, că nu cunoaște pe cei patru educatori ai săi, deși avem informații că pe doi din ei i-a putut cunoaște și i-a și cunoscut pe timpul, când nu-și rânise încă atât de mult conștiința...

În asemenea împrejurări se prevede că desbaterea va fi deplin tendințioasă și că procurorul, care a ținut, în numele sfintei patrii ungare, să formeze din oficiu acuzațiile împotriva celor patru intelectuali români, va face totul pe placul puternicilor săi stăpâni dela Budapesta.

Javra dela Orade se va gudura fericită sub pulpana contelui Tisza, pierzându-se și mai adânc în noaptea conștiinței sale impietrite.

Desbaterea s'a fixat de altfel pe ziua de 10 Octombrie n., în fața judecătoria din Arad.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță schimbarea temperaturii, pe unele locuri ploii. Prognostic telegrafic: Vreme moderată, pe unele locuri ploii.

Temperatura la amiazi a fost 17.4 C.

Atentatul dela Tâmpa. Corespondentul nostru din Brașov a semnalat în informațiile ce am publicat ieri, că în ciuda lor neputințioasă de a nu putea descoperi pe făptuitorul atentatului asupra mogâldeței de piatră botezată Árpád, din creștetul Tâmpai, caută pricinași printre studenții liceului nostru de acolo. „Gazeta Transilvaniei” dela Brașov are în numărul ei de azi încă următoarele amănunte revoltătoare:

Un grup de trei elevi români, între cari și elevul Itu din cl. VI gimnazială au făcut eri o excursiune pe Tâmpa. Elevul Itu, oprindu-se întâmplător în fața monumentului, și având în mână cunoscuta bătă de student legată cu o mică baieră tricoloră, a fost deodată înhățat de trei unguri, cari i-au rupt din mână bătă alarmând pe polițistul din apropierea monumentului.

Polițistul, convingându-se de nevinovăția studentului român, s'a mulțumit să constate identitatea studentului și l-a lăsat să meargă unde voia.

Nu tot așa cei trei patrioți înfierbântați. Sosind în oraș ei au denunțat pe studentul Itu, că l-au găsit cu bătă tricoloră în fața monumentului gata să-i rupă lui Árpád cel puțin nasul, dacă nu și picioarele.

Polițistul care a fost de față la această scenă „revoltătoare” a constatat deplina nevinovăție a studentului și a excepționat numai baiera tricoloră dela bătă studentului, care de altfel nici n'a fost a lui ci a unui coleg, care se afla la o distanță oarecare de monument.

Cu toate acestea cercetarea în contra lui Itu

continuă și cazul a fost notificat astăzi și directorului liceului român din loc.

Iată un caz revoltător al agenților provocători maghiari înșirați în faimoasa societate culturală de spionaj înființată de curând și pusă sub patronajul ministrului Jankovici!

Pentru a evita repetirea unor astfel de cazuri, provocate de acești agenți, directorul liceului român, dl V. Onițiu, a dat ordin sever elevilor să evite orice aglomerare sau fapte, cari ar putea da prilej provocătorilor năimiți să pescuiască în tulbure.

Biografia lui Vlaicu. Ni se comunică din Orăștie, că o seamă de prieteni intimi ai mult regretatului Aurel Vlaicu s'au hotărât să publice un volum în amintirea ilustrului erou fulgerat în sborul către ideal. În posesiunea multor scrisori și a multor fotografii în legătură cu opera și viața martirului dela Bănești, prietenii aceștia ai lui Vlaicu vor da publicului românesc una dintre rarile cărți de comemorare, care să fie vrednică de strălucirea numelui pe care-l pomenesc.

Incepând cu zilele copilăriei, cu anii de studii, cartea aceasta va aduce știri noi despre întâile încercări ale lui Vlaicu pe terenul aviației, va face istoricul sborurilor lui dela sfioasele legănări fără siguranță, până la clipa de crâncenă durere a catastrofei, și în legătură cu toate acestea va da ilustrații necunoscute. Afară de biografia amănunțită și de aprecierea operei lui Vlaicu, volumul acesta de amintire va cuprinde și toate semnele de durere ale neamului, manifestate cu prilejul tragediei pe care n'o să o putem uita nici când.

Avem convingerea că suntem interpretul opiniei noastre publice, când declarăm, că apariția acestei cărți este așteptată cu nerăbdare de fiecare român știutor de carte. Faptele lui Vlaicu au fost un minunat mijloc de trezire și de întărire a conștiinței naționale, — și nu ne îndoiim că volumul ce va apărea va fixa acest mijloc excelent, făcând cu puțință cunoașterea lui și acolo, unde până azi pătrunsese abia ca faimă glorioasă.

Credem că este aproape de prisos să adăugem, că venițul cărții se va da pentru monumentul lui Vlaicu.

Ziarele cealalte sunt rugate să reproducă șirele de mai sus.

Parastase pentru Vlaicu. Duminecă în 28 Septembrie n. s'a celebrat în biserica gr. or. din Agârbiciu, un modest parastas din partea părintelui Toma Stanciu pentru odihna sufletului aviatorului Aurel Vlaicu.

După terminarea parastasului, părintele Stanciu a ținut poporul adunat, în număr destul de considerabil, o predică arătând cine a fost „solmul” Vlaicu. La finea predicii roagă pe credincioși ca să contribuie fiecare cu banutul său, pentru monumentul lui Vlaicu care se va ridica probabil în Orăștie. După predică momentan a cântat tinerimea adultă un vers funebrel făcut de Nicolae Păpară june din Agârbiciu anume pentru această ocaziune. Atât predică cât și versul lui Păpară au stors șiroaie de lacrimi din ochii tuturor creștinilor. Rând pe rând împărțându-se toți creștinii cu coliva celebrată a deus fiecare obolul său pentru monumentul lui Vlaicu. În urmă părintele mulțumind poporului pentru jertfa adusă pe altarul națiunii, însărcinează pe d. Miron Racotă învățător gr. or. și Dumitru Mihaiu birtaș cu preluarea și trimiterea banilor încuși la „Victoria” din Arad. (Vezi darea de seamă în altă parte a numărului nostru de azi. Red.)

Vizita dlui N. Xenopol la Paris. Se anunță din Paris: D. Nicolae Xenopol a sosit aci de unde peste câteva zile, va pleca la Biarritz.

La reîntoarcere, d. Xenopol va conferi cu mai multe personalități franceze asupra chestiunii dezvoltării relațiilor comerciale între Franța și România.

D. Xenopol a fost în 1906 șeful delegațiunii române care a încheiat tratatul comercial franco-român.

Sfințirea școlii din Noul-săsesc. Rectificare. În informația noastră din nr. 201 s'au strecurat regretabile greșeli de tipar, pe cari le rectificăm în sensul următoarelor rânduri primite dela corespondentul nostru: În nr. 201 al prețuitului

Dvoastră ziar, la informațiuni, a apărut o notiță despre sfințirea școlii din Noul-săsesc, în care se cuprind următoarele neexactități: preot cu numele Tichindeal nu există pe aici, prin urmare n'a putut servi la sf. liturgie și nu poate avea merite pentru cele ce s'au făcut în Nou. Adevărul e că, Sf. Sa Simion Moldovan, care e v. protopopul tractului Tichindeal cu sediu în Noul-săsesc, deci și paroh al Noului, a fost sufletul tuturor celor ce s'au făcut: biserică, școală și casă parohială și sub conducerea Sf. Sale s'a concertat și jucat piesa „Niculae Vulpe”, în care rolul lui Vulpe l'a avut învățătorul Ion Dragomir, achitându-se pe deplin.

Tot Duminecă, în 28 Sept. s'a oficiat și în Băsești, un parastas solemn pentru odihna de veci a sufletului lui Vlaicu asistând toată inteligența din localitate și țărani din sat și jur. Misa solemnă precum și parastasul s'au oficiat de către preoții V. Tâmas, G. Maior și A. Băliban, iar cântările funebrale au fost executate de corul bărbătesc din Băsești.

BOICOT CONTRA MĂRFURILOR AUSTRIACE ÎN ITALIA. Se anunță din Milano: Întrunirea președinților reuniunilor industriale din Italia a adoptat Sâmbătă o rezoluție prin care toate mărfurile de origine austriacă sunt amenințate cu boicot, dacă ordonanțele guvernatorului din Trieste, pe cari Italienii le-au considerat ca insultătoare, nu vor fi anulate.

Pilot al aparatului Vlaicu. Ziarele din București anunță că dl sublocotenent Negel dela aviație a fost desemnat să piloteze aparatul tip de război al regretatului Aurel Vlaicu. Acest aparat se montează acum la Cotroceni.

Onomastica monarhului și Românil din Viena. Ni se scrie: Societatea română ortodoxă a jubileului împărațesc pentru zidirea unei biserici și înființarea unei parohii în Viena serbează ziua onomastică a M. S. Împăratului, Sâmbătă, 4 Oct. n., la ora 11 dim. în capela sa (I Löwelstrasse 8), unde se va oficia un Tedeum solemn, la care vor asista reprezentanții autorităților politice și militare. Părintele protopop Pavel Boldea va ține predica festivă.

Nesupunerea soldaților bulgari. „Arbeiter Zeitung” din Viena într-o corespondență din Belgrad, afirmă că Bulgaria a încercat să concentreze două divizii la Kustendil însă n'a reușit din cauză că soldații au refuzat să se prezinte la corp.

Reforma inspectoratelor. Se știe că în ministerul de culte și instrucție se lucrează și la proiectul reformei învățământului din școlile elementare și medii, și — după cum se anunță mai recent — în legătură cu aceasta se plănuiește și reformarea inspectoratelor. Ministrul de instrucție plănuiește adevărat decentralizarea administrației învățământului și în legătură cu aceasta să înființeze inspectorate supreme, cu o sferă de influință mai întinsă.

Aceste inspectorate „supreme” vor avea să rezolve o mulțime de chestiuni de ordin administrativ mai puțin importante, cari azi toate cad în sarcina ministrului de instrucție și îngreunează numai munca acestui ministru. Mai există încă și tendința, mai cu seamă din partea învățătorimii, ca proiectul reformei inspectoratelor să dispuie alegerea inspectorilor din sânul lor, pentruca imediații superiori ai lor să fie bărbați de specialitate.

Intâlnire colegială. Absolvenții anului școlar 1902/3 dela gimnaziul din Blaj, sunt rugați să participe la întrunirea colegială de 10 ani ce se va ține la Blaj, în ziua de sf. Dumitru, 8 Noembrie 1913. Dr. Alexandru Rusu, Adrian Oțoiu, Aurel Esca.

Societatea ortodoxă a doamnelor române, a pus la dispoziție ministerului de război, suma de 10,000 lei, din care se vor împărți ajutoare de câte 100 lei la 100 familii nevoșe de ale soldaților morți în Bulgaria.

Arestarea unui bucureștean la Brașov. Autoritățile din Brașov au arestat pe un oarecare Chotec din București.

Chotec
cinat de u
să angaje
cari să fa
va face pe

Inventar
știri de desp
chide avia
decat cele
Moreau a i
sta a rezol
aviațiunii,
care în via
cunoștințe
clusivă, că
trebuia să
mai iscusit
ce sbor cu
venit pe ne
și o arunc
numărul vic
tic pentru
lor în caz
meau coma
Din cauza
stabilizator
enorme per
și o mult
făptuiască
dărnicită.
strui apar
torul acest
în direcția
aeroplanul

În zilele
torul inver
Comisia în
pus pilotul
de a avea
reau s'a ur
fon, care a
împlineste
cu aeropl
80 metri a
pe cârmă
Aeroplanul
directia da
mai pem
iarăș în c
roplanul er
moment vâ
tate de or
un vânt de
aeroplanul
îngrozit, il
nea, după
„Henri Bo
ține avia

Un m
gues din
monume
„Medita
monia a
pul iniția
aducă un
martine,
aceea s'
zarea m
ceea car

Carie
stită și c
dinilor.”
dator al
rile lui,
va pede
tenniței
Lui îi se
pedepse
ment al
idealist

Com

politică,
în lume
mantic,

Am

Pr

Pi 13

Chotec a declarat la poliție că a fost însărcinat de un director al unui orfeu din București să angajeze la Budapesta mai multe artiste, cu cari să facă un turneu în Rusia. Chotec după ce va face pedeapsa va fi expulzat din Ungaria.

Inventarea stabilizatorului automat. Din Paris vine știrea despre o nouă invenție epocală, care va deschide aviației noul și cu mult mai largi perspective decât cele de până acum. Renumitul aviator francez Moreau a inventat stabilizatorul automat și prin aceasta a rezolvit una dintre cele mai mari probleme ale aviației, deschizându-i acesteia un vast teren de aplicare în viața practică. Mașina de sburat reclamă azi cunoștințe de specialitate desăvârșite și o dedicație exclusivă, căci ceea ce nu poate mașina, ce-i lipsește ei, trebuia să suplinească pilotul. Până acum însă nici cel mai iscusit pilot nu e scutit de nenorociri și azi încă ori ce sbor cu aeroplanul e o expunere la moarte. Un vânt venit pe neașteptate schimbă direcția mașinei de sburat și o aruncă la pământ înmulțind astfel tot mai mult numărul victimelor aviației. Până acum unicul scop practic pentru fabricarea aeroplanelor e întrebuințabilitatea lor în caz de război și fabricanții de aeroplane primeau comenzi aproape numai de la ministerele de război. Din cauza aceasta interesul fabricanților era inventarea stabilizatorului. An de an s'au anunțat premii în sume enorme pentru acela, care va rezolvi această problemă și o mulțime de inventatori și-au trudit creierii să înfăptuiască stabilizatorul. Energia dezvoltată n'a fost zădărnice. Aviatorului francez Moreau i-a succedat în construirea aparatului pentru balansarea aeroplanelor. Cu ajutorul acestui aparat aeroplanele sunt readuse totdeauna în direcția dată de pilot îndată ce vre-un vânt ar bate aeroplanul din această direcție.

În zilele trecute a făcut Moreau proba cu stabilizatorul inventat de el pe câmpul de aviație de la Melun. Comisia însărcinată cu controlarea noii invenții a pus pilotului condiția că trebuie să sboare pe vânt, fără de a avea mâinile pe cârmă timp de 10 minute. Cu Moreau s'a urcat în aeroplan și locotenentul de marină Lafon, care avea să-l controleze pe pilotul-inventator, că împlineste condiția pusă sau nu. Moreau ridicându-se cu aeroplanul provăzută cu stabilizator la o înălțime de 80 metri a dat drum liber aeroplanului luând mâinile de pe cârmă și astfel lăsând aeroplanul în jocul vântului. Aeroplanul străția aerul cu o celeritate uniformă în direcția dată, când un vânt l'a declinat cu 30°, însă numai pe moment, căci stabilizatorul l'a readus imediat iarăși în direcția originală. Privitorii vedeau cum aeroplanul era în jocul vânturilor și li se părea că în fiecare moment vânturile îl vor arunca la pământ. Vre-o jumătate de oră a sburat ingeniosul inventator francez, pe un vânt de 15—20 metri — fără a pune mâna pe cârma aeroplanului, deși însoțitorul său, locotenentul Lafon, îngrozit, îl provocase să prindă iarăși cârma. Comisiunea, după această probă succedată l-a înmănat premiul „Henri Bonnet” genialului inventator, prin a cărui invenție aviația a făcut un salt enorm în dezvoltarea ei.

Un monument lui Lamartine. În orașelul Bergues din Franța s'a inaugurat zilele acestea un monument al lui Lamartine, marele poet al „Meditațiilor”. Deși s'a celebrat un poet, ceremonia a avut mai mult un caracter politic, scopul inițiatorilor monumentului fiind mai mult să aducă un omagiu omului politic, care a fost Lamartine, decât strălucitului liric romantic. De aceea s'a și ales orașelul Bergues pentru așezarea monumentului, localitatea aceasta fiind ceea ce are ales deputat.

Carierea politică a lui Lamartine a fost cinstită și demnă de cel care a scris „Istoria girondinilor”. El își luase în serios misiunea de înadator al națiunii și sunt memorabile discursurile lui, rostite cu elocvență în cameră, împotriva pedepsei cu moartea, împotriva robiei, a temniței celulare și în privința copiilor părăsiți. Lui îi se datorește decretul pentru desființarea pedepsei cu moartea în materie politică. Ca element al puterii, Lamartine a fost mai mult un idealist decât un spirit practic.

Comemorarea lui Lamartine, deși de natură politică, are și un efect de artă. Ea a redeșteptat în lumea franceză gustul pentru lirismul romantic, care de o jumătate de veac era cu totul

pierdut în vălmășagul atâtor opere de realism și naturalism împinse la extrem.

Agravarea boalei sultanului. „Frankfurter Zeitung” află din Constantinopol că starea sultanului e mai gravă decum s'a crezut. După unele știri particulare sultanul ar fi avut un acces de apoplexie.

Dineul ce urma să se dea în onoarea khediului Egiptului a fost amânat din cauza boalei sultanului.

O grevă originală. Elevii școlilor elementare din Haslington în Chestershire s'au pus în grevă, ca să protesteze în contra primăriei care a numit un director nou cu ocaziunea construirii unui edificiu nou pentru școală. De mai multe zile, peste două sute de copii greviști străbat ulițele principale ale orașului și se strâng dinaintea noului edificiu, ducând cu ei un steag pe care au scris: „Dați-ne îndărăt pe vechiul nostru profesor”, iar pe edificiu au lipit un afiș pe care stă scris „de închiriat”. Micii greviști au declarat că nu se mai duc la școală până nu li se va face pe plac.

Nouă linie ferată ungară. Guvernul ungar a hotărât să construiască o nouă linie ferată de la Semlin spre Fiume-Trieste și Orșova-lablanița-Semlin, unde se va construi un pod. În felul acesta România, și prin ea întreg Orientul, va avea un deșeu direct la marea Adriatică.

Tratativele pentru construirea acestor linii au și început, și cerurile competente așteaptă cu nerăbdare rezultatul lor.

Prin această legătură directă cu marea Adriatică, România câștigă foarte mult atât prin traficul propriu și prin comerțul ei direct, cât și prin traficul mărfurilor din Orient, cari vor fi expediate prin România.

Linia de care România se folosea pentru accesul la marea Adriatică ducea prin Budapesta și era aproape de două ori mai lungă decât linia proiectată, deci în viitor se va economisi și timp și cheltuieli.

Moartea senzațională a artistei Fleury. Face mare senzație în Paris moartea cunoscutei artiste Fleury. Ea avea 22 ani și era de o frumusețe rară. La început s'a crezut că moartea i-a fost cauzată de o apoplexie. Cercetările au dovedit însă că moartea i-a provenit fiindcă artista făcea abuz de eter. S'au găsit în locuința defunctei cantități însemnate de opium, morfină și eter și s'a stabilit cu acest prilej că persoane din înalta societate se adunau la vila defunctei ca să fumeze opium.

Sindicaliștii francezi contra anarhiștilor. Organizațiile sindicale franceze au refuzat să trimită reprezentanți la congresul anarhist din Londra. Până aci, confederația generală a muncii lua parte la toate manifestațiile revoluționare, astfel că refuzul ei de a participa la congresul liberar din Londra e considerat ca o dovadă categorică despre voința sa de a rupe orice legătură cu elementele cari urmează o politică cu totul alta decât cea curat sindicală.

La Slănic-Prahova a nins. Se anunță din Slănic: După ploile căzute în cursul săptămânei, ploii cari au pricinuit locuitorilor mari pagube, eri noaptea a căzut în jurul Slănicului, o cantitate mare de zăpadă.

În sus, cătră Groșani și până la Schiulești, munții se văd albiți de zăpadă de asemenea la Ștefești a nins două ore neconțin.

Astăzi a început a ploua din nou, șoselele sunt tot una de noroi, drumul cu căruțele se face foarte anevoios, mai cu seamă cătră Ștefești și Cosnăina, unde sunt numai dealuri și văi.

Cerul e peste tot înourat și ploaia continuă a cădea.

Bancherii istoriei. Drama petrecută la Heidelberg, unde tânăra princesă de Saxa-Weimar și-a curmat firul vieții din cauza dragostei ce o purta pentru baronul

Bleichröder, care îi ceruse mâna fără s'o poată obține din partea familiei prințare de Saxa, a pus în discuția presei strălucirea bancherilor istorici, între cari figurează și casa de bancă Bleichröder.

Se știe că anul trecut, prin Septemvrie, s'a serbat centenarul unei alte dinastii de bancheri, tot atât de celebră în Europa ca și dinastia Bleichröder, care a avut la un moment dat un rol istoric. Vorbim de dinastia Rothschildilor care începe, acum o sută de ani, dela Maier Anselm Rothschild, întemeietorul acestei mari case financiare, care a fost amestecat, ca un om de finanțe, în lupta dela Waterloo. Cu prilejul acestui centenar un autor dramatic a și scris o tragicomedie a acestei dinastii intitulată „Cei cinci Frankfurtani” în care sunt redată primele vlăstare ale bancherului Maier Anselm Rothschild, și în care e zugrăvită viața patriarhală din casa acestuia, dela Frankfurt.

Celebră ca și această familie de bancheri mondiali, cu renume istoric, e dinastia Bleichröder. Între membrii acestei dinastii, care a început cu o mică casă de zărafie întemeiată de Samuel Bleichröder, găsim unul care a fost financiarul intim și de încredere, se înțelege, al cancelarului Bismark. În cartea biografică a dinastiei acesteia găsim pe Cherson Bleichröder povătuitor fidel, ajutor și colaborator al marelui cancelar, al cărui bancher devenise.

În timpul războiului franco-german, — datorită marelui sale indiscrețion și combinațiilor sale strategice în ceea ce privește finanțele — Gherson Bleichröder a stat în ajutorul acelei mese verzi în capătul căreia a stat primul împărat al Germaniei. De atunci înaintea numelui său s'a pus acel „de” care anunță și astăzi noblețea dinastiei Bleichröder, devenită dinastie de bancheri mondiali.

În satira celor „Cinci Frankfurtani” autorul amintește de avântul ce l'a luat casa de bancă Bleichröder, unica firmă mondială de concurență a dinastiei Rothschild dela Frankfurt. Relevarea e făcută într-o nuanță satirică, ceea ce nu-i răpește însă adevărul istoric, căci neamul Rothschildilor, ca și cel al Bleichröderilor reprezintă pe cei mai mari bancheri din Europa, de cari sunt legate principalele case de bancă și întregul aparat al bursei.

Centenarul dinastiei Rothschild a dat naștere unei admirabile satire teatrale cum e „Cei cinci Frankfurtani” care face ocolul teatrelor. Drama dela Heidelberg va putea inspira și ea unui autor dramatic o operă care, în afară de acțiunea în sine, va reține de sigur istoricește, evoluția și rolul istoric al dinastiei casei de Bleichröder.

Caz de moarte. Direcțiunea și comitetul de supraveghiere a institutului de credit și de economii „Crisana”, societate pe acții în Brad aduce cu durere la cunoștință, că valorosul său membru în direcțiune Vasile German, învățător pensionat în Gurahont, a reposedat în ziua de 27 Septemvrie st. n. 1913.

Inmormântarea a avut loc Duminecă în 28 la orele 3 p. m. în Gurahont.

— În 27 Septemvrie a răposat — după grele suferințe — învățătoarea văduvă Rozalia Felecanu, născută Bene din Arad, lăsând în mare jale 3 fii ai săi și 2 surori. Odihnească în pace.

Monumentul lui Aurel Vlaicu. Rugăm din nou cu insistență pe toți colecții și contribuitorii pentru monumentul lui Aurel Vlaicu, ca banii să-i trimită deadreptul la institutul de credit și economii „Victoria” din Arad și nu redacției ori administrației noastre.

Anunțuri de căsătorii, logodne ori funebrele. Avizăm din nou onoratul public, că „Românul” nu publică asemenea anunțuri, decât numai pe lângă o taxă de 2 cor. Avem mai ales neplăceri în chestia aceasta prin faptul, că ni se trimite cu asemenea ocaziuni bani pentru fondul ziariștilor și în schimbul acestor bani ni se cere și publicarea anunțurilor din chestiune. Dar banii trimiși pentru fondul ziariștilor noi îi administrăm fondului fără nici o detragere și astfel în schimb pentru acești bani nu putem să facem și serviciul de a publica anunțurile din chestiune, pentru cari cerem să ni se plătească deosebit câte 2 cor.

Am onoare a recomanda on. public din Arad și din provincie

Prăvălia mea de ghete, pălării și albituri

precum și totfelul de obiecte pentru modă.

PI 1351

Mare asortiment în noulăți de toamnă

Rog sprijinul on. public român.

:: Cu deosebită stimă:

IOAN PINTEA, comerciant de modă p. bărbați
ARAD, str. Deák-Ferenc nr. 4. (vis-à-vis de Librăria diecezană.)

Singura prăvălie românească în Arad.

x **Sborul fatal al lui Vlaicu la teatrul cinematograf „Urania”.** Cei noștri cunosc soarta fatală a marelui Vlaicu, care i-a sguđuit până în ađancul sufletului. Teatrul-cinematograf *Urania* din Arad și-a câștigat în schimbul unor jertfe materiale foarte mari filmul, care a eternizat pe pânza sa *sborul fatal*, prăbușirea și inmormântarea cu o pompă împărătească a genialului inventator. Momente sguđuitoare pe cari nu le va uita nici odată, trăiește cel care privește reprezentarea acestui film grandios îndeplinind prin interesul său și o sfântă datorie față de munca titanică a marelui Vlaicu.

Teatrul cinematograf *Urania* aranjează aceste grandioase spectacole Sâmbătă, Duminică și Luni începând dela 2 ore după amiază pentru ca să aibă toate straturile sociale ocazie să admire grandioasele spectacole.

x **Pregătirea romului și a licherurilor în mod casnic!** 100—200 procente economie, 20 filerli, 1 dosă de extract de rum concentrat de Jamaica, sau orice extracte de licheruri, prin care se poate pregăti 1 litru rum foarte fin, ori 2 litri de licher foarte fin. La fiecare sticlă se acude și modul de pregătire.

În schimbul unei sume de 30 fil. în mărci postale trimiț franco o dosă de mostră din ori care extract de licher sau rum.

Magazin principal: Parfumerle Antalczy „Hygiene” Timișoara-Cetate (Temesvár-Belváros) vis-à-vis de intrarea cafenelei hotelului „Coroana”. (A. 444).

x **CURSUL DE CROIT** pentru albituri pentru femei începe la 10 Octombrie n. Învățăcele se primesc permanent, și cu plată regulată.

Boros Béni-tér nr. 11. A 1423.

x **Schimbare de prăvălie.** Aduc la cunoștința on. publică că atelierul de croitorie mi l-am mutat în bulev. Andrássy nr. 22. Bogatul asortiment de cele mai moderne noutăți engleze de toamnă și iarnă mi-au sosit. Cu stimă: Hirsch Antal, croitor pentru domni. Hi 1350

ECONOMIE

Bursa de cereale din Budapesta.

(După 50 kgr.)

Grâu pe Octombrie	10.49
Grâu pe Aprilie	11.39
Secară pe Octombrie	8.11
Secară pe Aprilie 1914	8.90
Ovăs pe Octombrie	7.60
Ovăs pe Aprilie 1914	7.90
Porumb pe Maiu 1914	6.71

Ungaria în cifre *).

Tările coroanei ungare au o întindere de 324,851 km. și ocupă în ce privește întinderea locul al 7-lea în Europa. Numărul locuitorilor, după datele recensământului din 1910 este de 20,886,000, vin deci pe un km. cvadrat 64 de suflete. Natalitatea a fost în 1911 de 35,7, iar mortalitatea de 24,8 pro mie de locuitori. Numărul emigranților din Ungaria a fost între anii 1906—1910 în mediu 157,188 de locuitori. Din 100 de locuitori s'au ocupat cu agricultura 69. Din totalul teritoriului țării se folosesc în agricultură 66,71%. Anume sunt:

	în mii hectare	%
Arătură	13,971	42,99
Grădini	430	1,52
Livezi	3,170	9,76
Vii	316	0,27
Pășuni	3,953	12,17
Păduri	8,885	27,34
Necultivate	1,705	5,25

Moșiile de mână moartă: ale statului, comunelor, bisericelor și fideicomis-urile reprezintă 9.683,00 hect., va să zică 34,39% ale întreg teritoriului cultivat. Din acestea au comunele 4.990,000 hectare, apoi vine statul cu 1.916,000 hectare, din cari 73% păduri. Bisericile au 1.390,000 de hect., în cea mai mare parte biserica rom. cat., resp. episcopii rom. cat., anume are capitulul rom. cat. din Oradea-mare

*) Din o conferință a economistului Dr. Alex. Matkovits ținută cu prilejul cursurilor internaționale de economie națională în Budapesta.

187,393 jug. cat., cel din Strigoniu 95,983 jug. cat., cel din Calocsa 87,433 jug., cel din Vesprim 65,618 jug. cat. și cel din Agria 42,397 jug. cat.

Fidei-comis-urile au aproape aceeași întindere, ca și moșiile eclesiastice. Magnații din Ungaria sunt stăpâni pe 1.352,000 de hectare. Această avere uriașă se împarte între 91 de familii.

Din întinderea totală a mării proprietăți sunt 42,34% păduri, 13,07% pășune. „R. E.”

Bibliografie.

A apărut:

Mănunchiu de flori. Colecție de poezii și cântece vechi, aranjate de Nicolae Oancea, Brașov. Editura librăriei H. Zeidner.

*

„Săptămâna politică și culturală” cu un sumar bogat și variat.

Apare în fiecare Sâmbătă. — Redacția și administrația: București str. Regală Nr. 1.

POȘTA REDACȚIEI.

M. R. Nu tulburați armonia faptelor dv. frumoase cu disonanțe. Să le lăsați neștiute de marea publicitate.

„Minerva”, Brad. Vă comunicăm că trupa dlui Victor Antonescu va da la Brad trei reprezentații pe la sfârșitul lunii Octombrie. Peste o zi, două, va veni la Dv. d. L. P. însărcinat cu pregătirea terenului și la Brad.

Poșta Administrației.

Aneta Tufan, Sânmiclăuș. Abonamentul Dv. expiră în 1 Noembrie st. n.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Caut un candidat de avocat cu practica Dr. Juris. Postul e a se ocupa numai decât, salariu 150 cor. în sus. — Dr. IOAN PAPP, avocat, Brád. (Pa 1424—5)

Farmacia Silvestru, Bârlad, România caută

un elev

a se adresa direct. (Si 1432—5)

Un domn sau O damă

care vorbește limba germană și română, cu ceva capital, poate să-și asigure o existență distinsă, bună și independentă, preluând (sau asociându-se) un institut de limbi pentru adulți, cu un nume foarte bun în cele mai distinse cercuri ale societății.

Ofertele sunt a se trimite pe adresa M. E. V. București, Poste-Restante. (Va 1435—2)

Diamant Ferencz

electrician, magazin de candelabre Arad, str. Deák-Ferencz 7. (Di 396)

TEATRUL „URANIA”

Sâmbătă,
Duminică și Luni

va prezenta

ultimul sbor,

catastrofala cădere

și inmormântarea

primului mare aviator român

AUREL VLAICU,

la care au asistat 100.000 oameni.

Reprezentațiile încep zilnic la orele 2 după amiază.

Bilete cu favor nu sunt valabile.

U 1431

Bătă
la 97

la farmaci
tor: Dr. E.

Rest

Sa 1891

Cu stl

Influenț
muschi
urmări
Prețul

Se capăt

GU

Fa 1047

(Di 4—4)

se po

pl

la fabric

de ploier

Bătăturile,

la 997

scortoșenia pielii, urci-
ciorii de pe mâni și din
față încetează în decurs
de 1 zi dacă folosiți
„CANNABIN”
1 sticlă 1 cor., francată
1 coroană 40 fil., 3 sticle
franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la pregăti-
tor: Dr. E. FLESCH, farmacie la „GÖROANÁ” în Győr.

Restaurantul „Gambrinus”,

este renovat radical și aranjat cu
comfort modern; bucătărie exce-
lentă, vinuri curate excelente, pre-
țuri moderate. — Săli speciale.

Sa 1891

Cu stimă: SZALAY IMRE, ospătar.

Beutură excelentă
și cu gust bun,
care produce sânge.
— Recomandată de
medici contra boa-
lei de anemie,
lipsă de sânge,
nervositate,
reconvalescență.

Influințează producerea sângelui, întărind
muschii și nervii, dă apetit fără a avea ceva
urmări neplăcute asupra stomacului sau la dinti.
Prețul unel sticle mari . . Cor. 3:50
” ” ” mici . . ” 2:—

Se capătă în toate apotecele. — Depozitul principal la:
GUIDO FABRITIUS,
Pa 1047 apotecar în Sibiu.

Atelier artistic pentru pictarea sticlei și mozaicuri de sticlă venețiană!

Palka József

proprietarul crucel de aur papale pentru merite „Pro Ecclesia et Pontifice”
BUDAPESTA, VII. Baros-utca 59.
Fondat în a. 1894. Telefon József 2—88.

Pregătește în ferești colorate p. biserici în execuție
stil modern simplă și artistică.

Mozaicuri venețiene de sticlă.

Icoane pentru altar, ornamente și statuete
pentru pereți în execuție artistică din material
venețian. — Modele și prospecte trimitem gra-
tuit. — La cerere mă prezint în persoană pen-
tru luarea în primire a lucrărilor. Pa 1165

CORNEL TUNNER

Industrie de marmoră și granit în

Timișoara-Fabric, Andrassy-ut 22. — Timișoara-Iosefin, Hunyadi-u. 4.
Filiala: Vârșeț, strada Deák Ferencz nrul 9.

Iși recomandă magazinul
:: său bogat asortat cu ::

**pietrii monumentale,
table de marmoră,**

statul, etc. fabricație pro-
pria în execuție de gust
frumos și preț moderat.

Având un magazin bogat, livrează mai
ieftin ca orice concurență. Tu 1122

(Si 4-49)

Unde

se pot cumpăra cele mai bune și elegante
pioiere? numai

la fabrica de pioiere **Gustav Schmidt,** SIBIU Piața-mare
în palatul Bodenkredit

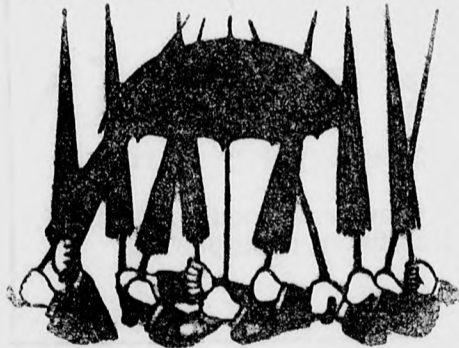
se pot afla noutățile cele
mai moderne

En-tout-cas

și

pioiere

pentru dame și bărbați
în execuție perfectă și
estetică, de calitate cea
mai bună cu pre-
țurile cele
mai ieftine.

Cel mai mare magazin de blănărie

DUDÁS SÁNDOR Kolozsvár Unio-u. 12.

Iși recomandă în atenția on. public
din localitate și provincie bogatul
său asortiment de blănărie cu prețu-
rile cele mai convenabile. Articole
de fabricație proprie; mantale de
blană, blane de călătorie, man-
șoane, beare, căciuli pentru domni
și doamne, ultima modă și lucrare
cu gust. Prețuri ieftine. Primește orice
lucrări de blănărie pentru prefacere,
căptuire, căptușirea și colierea man-
talilor. Serviciu prompt și conștiin-
țios. Numai marfa bună și execuție
de I-ul rang. (Du 320—)

Plugul „JURENAK”

brevetat

mecanism simplu,
întrebuințare ușoară,
regulare ușoară,
cu aproape 50% ară mai mult,
” ” 30% reclamă mai puțină putere,
este cel mai perfect și este plugul vitorului,

Catalog de prețuri trimite cu plăcere:

(Ju 425)

„Jurenák” szab. ekegyár részvénytárs. Marosvásárhely.

CAROL ORENDI junior,
orologier și aurar.
ATELIER DE REPARAT OROLOAGE ȘI BIJUTERII
MAGYVÁRAD, Teleki utca 24.

(00-061 0)

Reparaturi speciale de oroloage și bijuterii, pe lângă garanția. Atelier provăzută cu cele mai moderne mașini. Ține în depozit toate părțile constitutive existente de oroloage. Asigurarea oroloagelor și a sticlelor dela oroloage contra spargerii. Reparaturi de oroloage de precizie. Prețuri ieftine. Lucrare esecelentă.

Costume pentru femei
60 coroane
din materie fină cuptușală de mătăasă, cele mai noi croluri, execuție elegantă, după măsură execută

Majorovits Mór
croitor de modă engleză
Arad, piața Libertății (Szabadság-tér) 14.
La comenzi de trei costume în provincie merg la fața locului. Mare asortiment de materii de lână fină engleză.
Ma 1328

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) **Petru Benea**, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb 82 fl. — Rizling 86 fl. — Roșu 1 cor. — Siller 78 fl. — Carbenet 1-10

Vinuri noi: Rizling 62 fl.; — Siller 60 fl.; — alb 58 fl.

Expediez la dorință în sticle și în cantitate mai mică vin.

Vinul să expedieze cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni. Pentru Calitatea vinului garantez.

Be 947

Petru Benea
prop. și neg. de vinuri
Világos (Arad m.)

Fabrica nouă de OROLOAGE DE TURN
Szánthó Gyula
Nagyvárad, Damjanics-u. 30.
fabricant de oroloage pentru turnuri
(Casa proprie).

Recomandă introducerea admirabilelor oroloage de aramă, cari trebuiesc trase tot la 8 zile odată, pentru biserici, palate, primării, fabrici și casărmi. Se pregătesc oroloage pentru prețuri convenabile, garanție pe mai mulți ani. Repararea oroloagelor de turn se execută cu minuitate.
Sa 89

Noutăți de ghete de toamnă.

Ghete de prima calitate, cu marca Salamander, pentru domni și doamne
Coroane 16.50 și 20.50.
Magazin special **WEINBERGER JANOS**
V. 047-152 **magazin de ghete**
ARAD **TIMIȘOARA**
Inver. Andrássy nr. 29 (Femeilor) Căminu-Bolintine, Hunyady-u. nr. 10.

Dacă suferi în dureri de stomac!

Fără durere în timpul cel mai scurt și cu siguranță, chiar și în cele mai neglijate cazuri, folosește

„LAXA” (purgativul de fier) ^{a lui} SÁNDOR,

care curățește stomacul și intestinele de toate materiile nefolositoare cari sunt lipite de ele și prin aceasta împiedecă învierile și toate morburile ce ar proveni din aceste, ș. a.: durere de cap, sgârșituri, arsuri, apăsare de stomac, iritare de vomare, greață, răgâieli etc.

O sticlă costă 50 fl., 6 sticle deodată 2.50 fl., 12 sticle 5 coroane. Efectul purgativului de fier „LAXA” va fi permanentă dacă deodată cu ea folosim

„Regenolul” balsam de stomac ^{a lui} SÁNDOR

„REGENOLUL”, această esență de stomac vindecă orice soi de morburii de stomac și intestine precum și durerea de cap, curgera (năpădirea) de sânge, curăță sângele și face apetit în gradul superlativ. În cazuri de colică și iritație de vomare în timpul cel mai scurt are efect.

O sticlă cu îndrumările de lipsă costă 1.20 fleri. Originalul „LAXA” și „REGENOLUL” se poate afla la preparatorul original:

SÁNDOR ZOLTÁN
farmacist în Erdőszentgyörgy (Ardeal).

Fiecare sticlă e provăzută cu vigneta „INGERUL” la ce e de recomandat să fie cu atențiune!

(Sa 572 -)

PREȚURI FOARTE IEFTINE!!

Aduc la cunoștința on. public, că mi-au sosit un foarte bogat asortiment de toffelul de lânării engleze p. toamnă și iarnă, flanele, barcheturi și cele mai noi mătăsurii, costume și catifele de spălat etc. etc.

Magazin de pânzerie și albituri pentru masă. —

GHEORGHE JANCOVICI

ARAD, str. Forray, nr. 2 a.

Trusouri pentru mirese albituri gata.

Ja 1408

PREȚURI FOARTE IEFTINE!!

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

”CONCORDIA”

TELEFON
NR. 750.

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

TELEFON
NR. 750.

ARAD

STRADA ZRINYI, NUMĂRUL 1/a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișee, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipăriți pentru bănci și societăți, precum și tipăriți advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

Executare
promptă.

Prețuri
moderate.

Bordi András, blănar

ORAȘTIE (Szászváros) Ország-ut nr. 14.

Își recomandă în atenția on. public din localitate și provincie bogatul său asortiment de blănărie cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blană de călătorie, manșoane, boare, căelul pentru domni și doamne, ultima modă și luate cu gust. Prețuri ieftine. Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptusirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințos. Numai marfă bună și execuție de I-ul rang.

(Bo 465—)

ZADARNIC CAUȚI D-TA

(A 1367)

ghete frumoase, bune și elegante, căci nu vei găsi câtă vreme nu vei merge să-ți cumperi ghete dela „Ciobota roșie” (Piros cizma) a „Asociației călțunarilor din Arad” („Aradi cipészek termelő szövetkezte”) piața Libertății (Szabadság-tér) nr. 14. —

Asortiment foarte bogat de toffelul de ghete pentru bărbați, femei și copii, ghete pentru picioare bolnave, etc., executate elegant, din material durabil. :: Prețuri moderate.

O SINGURĂ INCERCARE VĂ VA CONVINȘE.

Asociațiunea călțunarilor din Arad, piața Libertății 14.

SCHWALB ADOLF fia VILMOS

tinichigiu și mier.

BUDAPEST, VII. Varseny-u. 8.

(Colțul străzii Murányi)

Pregătește toffelul de lucrări de tinichigiu, articole pentru bucătărie și gospodărie, unelte pentru miere. Fabricate de specialitate: măsurile de litru din tinichea albă ori nickel, oane pentru olei, laok ori petroleu, faole, lămpi de carbid și alte articole tehnice.

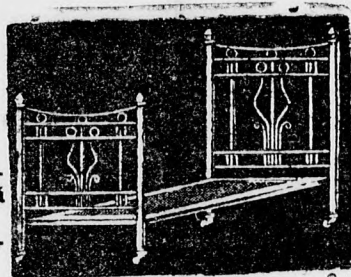
Cassete pentru bani.
Catalog trimis gratuit și franco.

Mobile de aramă, de nichel și de fier, în orice mărime, pentru dormitoare, sanatorii și oteluri, prospecte speciale, pe lângă condițiuni favorabile de plătire se pot procura la

Czell és Frank, Brașov (Brassó)

(Ce 260)

fabrică de mobile de aramă și fier și de bănci de școală brev.

Str. Kolostor.

Catalog de prețuri ilustrat gratis.

Cea mai bună carte bisericească!

Cantorul bisericesc

sau cuprinsul vecerniei, utreniei și liturgiei pe 8 glasuri, împreună cu rânduiala serviciului tuturor sărbătorilor de pe întreg anul — și a tipicului bisericesc. Aranjat de învățătorul **George Bujigan**. Aceasta carte nu trebuie să lipsească din nici o biserică, precum din nici o casă creștină. Cu peste 450 pagini. Prețul unui exemplar broșat e 10 cor., legat în pânză 12 cor., în pele 14 cor.

De vânzare la: _____

Librăria „CONCORDIA” (Tribuna), Arad, Deák-Ferenc 20.